

Norwegian Research Centre AS
Laboratorium for ferskvannøkologi og innlandsfiske (LFI)
Nygårdsgaten 112
5008 Bergen

Bergen 03.10.2019

Til elveeierlag, grunneiere og fiskerettshavere i vassdrag

VEDRØRENDE GYTEFISKTELLING OG UTTAK AV FISK I VASSDRAG

Det skrives ut som informasjon til grunneiere og elveeiere i vassdrag i forbindelse med at LFI NORCE (tidligere LFI Uni Research) gjennomfører gytefisketelling og uttak av fisk. LFI tilhører forskningsselskapet NORCE, og utfører oppdrag som omfatter forskning, overvåking, tiltak og utredninger innen ferskvannøkologi, med særlig vekt på laksefisk og bunndyr. Oppdragsgivere varierer fra vassdrag til vassdrag, og inkluderer offentlig forvaltning, kraftselskap, forskningsråd og andre. Resultatene fra tellingene rapporteres i en årlig rapport som kan finnes på nettsiden vår: <http://uni.no/nb/uni-miljo/lfi/lfi-rapporter-i-elektronisk-versjon/>.

Gytefisketelling i vassdrag

Hensikten med gytefisketelling er å få en oversikt over bestandsstørrelse og -sammensetning i gytebestander av laks og sjøaure i vassdragene. Disse tellingene har gitt svært verdifull informasjon om tilstanden til bestandene og hvorvidt gytebestandsmålene oppnås. I tillegg registreres tilstedeværelse av rømt oppdrettsfisk i vassdragene, og det kan da fastslås hvor det er behov for å drive uttak av rømt fisk. Resultatene av gytefisketelling brukes på flere nivå innenfor fiskeforvaltningen til å vurdere bestandsstatus og eventuelle forvaltningstiltak.

Gytefisketellingen utføres ved at dykkere svømmer/snorkler nedover vassdraget og fortløpende registrerer fisk. Dette skjer normalt i løpet av perioden fra slutten av september til slutten av november, i tilknytning til aurens og laksens gytetid, men dykking i vassdragene kan også skje på andre tider av året. Gytefisketelling er en aktivitet som vil falle inn under Friluftslovens tillatte aktiviteter i vassdrag (samme som svømming/bading, §8). Ferdsel i vassdrag er også tillatt etter Vassdragsloven (§16). Gytefisketelling krever ikke tillatelse etter "lovens bokstav", men av erfaring vet vi at aktivitet i og langs vassdragene utenom fiskesesong kan vekke oppmerksomhet og bekymring. Vi vil derfor benytte muligheten til å informere om denne aktiviteten.

Uttak av fisk i vassdrag

Når det i et vassdrag registreres rømt oppdrettsfisk eller fisk som er merket f.eks. i forbindelse med forskningsprosjekter, er det ønskelig og nødvendig å ta ut denne fisken. Rømt oppdrettslaks tas ut for at den ikke skal delta i gytingen sammen med villfisk. Dette gjøres for å unngå genetisk påvirkning fra oppdrettsfisk i villfiskbestanden. Arbeidet med uttak av rømt oppdrettslaks finansieres i noen av vassdragene av Fiskeridirektoratet, og i en del andre vassdrag finansieres det av OURO (oppdrettsnæringens sammenslutning for uttak av rømt oppdrettsfisk).

I enkelte tilfeller gjøres uttak på vegne av oppdrettsselskaper som har fått myndighetspålegg om å bekoste ekstraordinær utfisking i forbindelse med rømmingshendelser. **Høsten 2019 vil overvåking og evt. uttak etter pålegg fra Fiskeridirektoratet bli gjennomført i en rekke vassdrag ved Sognefjorden, etter rømmingen av laks fra slakteriet i Instefjord som ble meldt 16.09.19. Dette gjelder følgende vassdrag:**

Bøelva, Ytredalselva, Indredalselva, Daleelva i Høyanger, Sogndalselva, Årøyelva, Møkridselva, Fortunselva, Lærdalselva, Aurlandselva, Flåmselva, Nærøydalselva, Vikja, Ortnevikselva og Brekkelva.

I noen vassdrag observeres også ulike typer merket fisk (f.eks. fettfinneklippet fisk) som stammer fra utsettinger, gjerne i regi av ulike kultiverings- og forskningsprosjekter. Dersom dette skjer i vassdrag hvor det ikke settes ut slik fisk, og disse dermed har vandret til feil vassdrag, vil også disse kunne bli tatt ut dersom Fylkesmannen har gitt tillatelse til slikt uttak. Dette gjøres fordi gjenfangst av disse fiskene gir data som er viktige innenfor forskning og forvaltning av laksefisk. Eksempler på dette er informasjon om vekst og overlevelse i den perioden fisken har vært på næringsvandring i sjøen, eller forskjeller i overlevelse som følge av påslag på lakselus.

Uttak av laks og sjøaure utenfor fiskesesong og/eller med fiskeredskaper som normalt ikke er tillatt brukt, krever tillatelse etter Lakse- og innlandsfiskloven (§13). LFI NORCE har slik tillatelse fra Fylkesmannen. Det er her gitt tillatelse til fangst av anadrom fisk (evt. kun oppdrettsfisk) i vassdrag, med de fangstmetoder som måtte være aktuelle (garn, not, harpun). Et av vilkårene i tillatelsen er å kontakte grunneiere eller fiskerettshavere før uttaket. Gjennomføring av feltarbeid i vassdrag er imidlertid helt avhengig av vannføring og av sikt i vannet, som igjen er et resultat av nedbør. Det er dermed ikke mulig å detaljplanlegge arbeidet, inkludert varsling av nøyaktig dato/tidspunkt, lenge før det skal utføres. Avgjørelsen om iverksettelse av arbeid kan noen ganger ikke tas før man har kommet til det aktuelle vassdraget og har undersøkt forholdene. Vi har som mål å varsle aktuelle kontaktpersoner tilknyttet vassdraget i forkant av at arbeidet utføres. Det er imidlertid ikke alltid at dette lar seg gjøre i praksis. Det beste alternativet, slik vi ser det, er da å gi et generelt forhåndsvarsel om at feltarbeid vil kunne bli gjennomført.

Varsel om gjennomføring av feltarbeid

Med henvisning til det som er nevnt ovenfor, og som oppfølging av vilkår gitt i fisketillatelser, vil LFI NORCE derfor også benytte dette brevet som et varsel til grunneierlag, elveeiere og fiskerettshavere ved vassdrag. Det varsles med dette om at det kan bli utført gytefisktelling, uttak av fisk og annet feltarbeid i vassdragene i løpet av høsten 2019. Vi ber om at varselet videreformidles til øvrige medlemmer i grunneierlag m.m. Dersom man ser en eller flere personer fra LFI som dykker i eller arbeider ved et vassdrag, og man lurer på hva vedkommende driver med, vil den beste løsningen alltid være å ta kontakt direkte med oss der og da. Vi vil da forklare hva arbeidet går ut på, hvorfor det gjennomføres, hvem som er oppdragsgiver osv. Vi vil også avklare forholdet til de nødvendige tillatelser. Ved spørsmål kan vi kontaktes på telefon eller e-post, se nedenfor.

Med vennlig hilsen LFI NORCE

Helge Skoglund
Forsker, LFI NORCE
Telefon 913 77 694
E-post: hesk@norceresearch.no